

Asia: VN/21362/2021

Hallituksen esitysluonnos laiksi laajakaistarakentamisen tuesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyvä valtioneuvoston asetuseruonnos

Lausunnonantajan lausunto hallituksen esitysluonnoksesta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Tieto- ja viestintätekniiikan ammattilaiset TIVIA ry kannattaa lain muuttamista siten, että laajakaistarakentamisen tuki kohdistettaisiin ainoastaan kiinteisiin laajakaistayhteyksiin, käytännössä valokuituyhteyksiin, joiden siirtokapasiteetti on saapuvassa liikenteessä vähintään 300 megabittiä sekunnissa ja kasvatettavissa 1 000 megabittiin sekunnissa ja lähtevän liikenteen siirtokapasiteetti vähintään 100 megabittiä sekunnissa.

TIVIAN kannanoton perusteena on se, että a) kiinteä laajakaista (valokuitu) on ainoa kestävä ratkaisu nimenomaan kotien tiedonsiirtotarpeiden täyttämiseen ja b) erityisesti harvaan asuttu Suomi kaipaa yhteiskunnan tukea, jotta toimiva laajakaistayhteys saataisiin joka kotiin, mikä on TIVIAN tavoite. Monilla alueilla puhelinkaapeleihin perustuvia kiinteitä laajakaistayhteyksiä puretaan pois ja tilalle tarjotaan 4G-yhteyksiä, sillä 5G-yhteyksien kannalta alueet ovat usein liian harvaan asuttuja, eikä valokuituverkkoja alueille useinkaan ole rakennettu. 4G-yhteydet puolestaan ovat usein osoittautuneet kapasiteetiltaan riittämättömiksi erityisesti ruuhka-aikoina.

TIVIAN näkökulmasta harvaan asutun Suomen tietoliikenneyhteydet ovat tärkeitä sekä digitalisaation etenemisen että tasa-arvon kannalta. Korona-aika on osoittanut, että työtä halutaan tehdä myös kasvukeskuksien ulkopuolella ja etätöiden tekeminen vaatii usein laadukkaita laajakaistayhteyksiä. Laajakaistarakentamisen tuen kohdistamisen suhteen muistutamme, että harvaan asutun Suomen kiinteistöjen nykyiset omistajat tai haltijat eivät välttämättä ole innokkaita kiinteiden laajakaistayhteyksien tilaajia, mutta tukea kohdistettaessa pitäisi kuitenkin mahdollistaa ko. laajakaistayhteyksien saanti seuraavalle sukupolvelle tai seuraaville omistajille tai haltijoille.

TIVIA myös muistuttaa, että kiinteiden laajakaistayhteyksien saatavuus ei ole ongelma pelkästään harvaanasutuilla alueilla, vaan myös vanhoilla taajama-alueilla myös kasvukeskuksissa.

Hallituksen esitysluonnos kokonaisuutena lisää tasa-arvoisuutta ja parantaa elämänlaatua esimerkiksi terveyspalveluiden ja koulutuksen kautta. Yhteydet vähentävät etäisyyksistä aiheutuvia kustannuksia, tehostavat yritysten liiketoimintaa ja mahdollistavat opiskelun ja työnteon etänä. Erittäin kannatettavaa on se, että tuen piiriin kuuluvat aiemmasta poiketen myös vapaa-ajanasunnot vakituisten asuntojen ja yritysten sekä julkishallinnon toimipaikkojen lisäksi. Kunnon yhteydet lisäävät myös paikkakunnan houkuttelevuutta asuinkuntana ja luo uusia mahdollisuuksia yrittäjyydelle.

Lausunnonantajan lausunto valtioneuvoston asetusluonnoksesta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Aiemman laajakaistarakentamisen tuki kohdistui erityisesti syrjäseutujen yhteyksien parantamiseksi tukemalla valokuituyhteyksien rakentamista. Markkinavoimat (nettiin siirtyneet palvelut, tilausvideopalvelut ja koronan tuoma nettiostaminen) ovat tehostaneet yhteyksien kysyntää ja rakentamista tukea tehokkaammin. Tuen kohdistaminen ei ole osunut oikeaan, koska usein yhteyksien ns. ”last mile” eli kiinteistöihin tulevat yhteydet ovat toteutettu olemassa-olevien jonkun operaattorin omistuksessa olevan yhteyden kautta.

Monopoli- asemasta ei ole onnistuttu pääsemään irti, koska tilannetta käytetään hyväksi monella tavalla.

Joko loppuyhteyksiä (vanhoja kupareita) ei vuokrata kilpailijoille tai hinta on liian korkea. Uusia kuituja

asutusalueille vedettäessä ensin joudutaan keräämään riittävä määrä halukkaita. Kun kiinnostus on herätetty, alueella kuparit omistava operaattori vetääkin alueen asutuimpaan pisteeseen oman kuitunsa,

jolloin muu alue jää rakentamatta ja kyseisen operaattorin kuparien varaan.

Mikäli kuiturakentamista tehdään kattavasti ja yhteydet vedetään suoraan kiinteistöihin asti, alue hinnoitellaan määrä-aikaisesti edullisemmin. Esim. liittymämaksu 3000€ ja sitten 30€/kk 6kk ja jatkossa 60€/kk. Kun hinta nousee ja alueella halutaan tehdä kilpailutuksia, tarvitaan esim. osuuskuntamalli, että saadaan kasaan riittävästi halukkaita kilpailuttamisen järjestämiseksi. Yksityistaloudet tai pienet taloyhtiöt eivät tähän pysty, koska kilpailijan kuidun vuokraaminen ja alueelle uusien päätelaitteiden tuonti on kallista. Mikäli osuuskunta tms. saadaan pystyyn, nykyinen operaattori tekee jälleen vastaavan tarjouksen, jolloin kilpaileva operaattori pidetään taas jonkin aikaa poissa ja hinnat saadaan pidettynä korkealla niille kuluttajille, jotka eivät muihin valintoihin pysty.

Vaikka langattomia yhteyksiä rakennetaan ja kehitetään aktiivisesti, niiden osalta kapasiteetin ylivaraaminen

ja hinnoittelumalli edelleen tehostaa monopoleja ja vähentää aktiivista nykyaikaisten kuitujen rakentamista.

Vaikka esim. 5G-yhteyksiä on tarjolla aina 1000M nopeuteen asti, se ei kuitenkaan todellisuudessa vastaa

nykyaikaisten kuitujen nopeuksia. Langattomissa yhteyksissä myyntiteknisenä valttina on ns. vaihteluväli,

jossa asiakkaalle luvataan esim. 10-1000M vaihteluväli liittymään. Mikäli alueella on paljon käyttäjiä, silloin

100M, 300M, 600M ja 1000M liittymät eivät eroa toisistaan, kaikista saadaan vain esim. 50M nopeus.

Mikäli alueella on vähemmän käyttäjiä, mastojen kapasiteettia ohjataan muualle, ja vedotaan vaihteluväliin

tarjoten 1000M liittymästä vaihtelevasti 100-900M nopeuksia. Kuidussa vaihteluväliä eri voi perustella,

joten siinä yleensä pidetään lupauksista kiinni.

Lausunto kuvaa nykytilanteen siksi, että uudessa tukimallissa otettaisiin paremmin huomioon edellisen

mallin epäkohdat ja edelleen pyrittäisiin monopoli-asemista ja niiden vahvistamisesta eroon.

Ylinampa Ilona

Tieto- ja viestintätekniiikan ammattilaiset TIVIA ry. - Ilona Ylinampa, TIVIAN hallituksen jäsen ja vaikuttamistoimikunnan puheenjohtaja